

HRVATSKA GLAGOLJICA

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice
Godište IV | broj 35 | listopad 2018.

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

S veseljem i uz ozbiljne pripreme iščekujemo *Mjesec hrvatske knjige*, manifestaciju koja više od dva desetljeća uspješno promiče knjigu i čitanje kao društvenu vrijednost. Ove godine upravo je glagoljica središnji motiv svih događanja. Društvo prijatelja glagoljice zaprimilo je tridesetak zamolbi i poziva iz knjižnica diljem Hrvatske za sudjelovanje u obilježavanju njihovih programa u okviru ove manifestacije. Lavovski dio posla odradit će prof. Žubrinić uz pomoć još nekolicine članova Društva.

Osvrt na minule događaje

Dvije nedjelje zaredom imali smo prilike pročitati zanimljive intervjuje u Glasu Koncila. 2. rujna objavljen je razgovor s našim dopredsjednikom g. Jurjem Lokmerom. Na temelju toga razgovora mogli smo bolje upoznati njegov predani rad i napore koje zajedno sa suprugom ulaže u očuvanje hrvatske kulturne baštine. Već naredne nedjelje, 9. rujna, naš predsjednik g. Darko Žubrinić predstavio je DPG kroz njegovih 25 godina djelovanja. Pritom je spomenut čitav niz osoba, udruga i organizacija s kojima je Društvo surađivalo, navedeni su aktualni projekti, naša postignuća, ali i problemi koji nas prate. Posebno je istaknut međunarodni značaj hrvatske glagoljaške baštine.

Novi ciklus tribina u akademskoj godini 2018./2019. započeo je predavanjem predsjednika Društva Krčana i prijatelja otoka Krka g. Jurja Mužine pod nazivom *Glagoljski natpisi i rukopisi iz samostana franjevac tečoredaca sv. Marije na Bijaru prid Osorom (1460. – 1841.)*. Predavanje je održano u srijedu, 12. rujna u Maloj dvorani Matice hrvatske.

IV. međudržavni susret hrvatske književnosti održan je od 20. do 22. rujna u Tivtu i Kotoru. Pjesnici iz Hrvatske, Hercegovine i Italije (Molizea) boravili su u Boki te su tom prigodom posjetili i Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore u Donjoj Lastvi. Susretu su nazočili predsjednik HNV-a Zvonimir Deković, potpredsjednica Vijeća Ljerka Sindik, pjesnik iz Boke Miroslav Sindik, kao i učenici hrvatske nastave u Crnoj Gori. Domaćini su im predstavili aktivnosti hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori, probleme s kojima se susreću, kao i kulturne znamenitosti i nematerijalnu baštinu koju Hrvati u Boki njeguju. Nekoć većinski narod, a danas manjinska autohtona hrvatska nacionalna zajednica u Crnoj Gori, trudi se očuvati svoju posebnost i kulturno nasljeđe. Među ciljevima ovih Susreta su zbližavanje i prožimanje hrvatske kulture i književnosti četiriju regija iz četiriju susjednih država. U logotipu je kratica organizatora, Južnohrvatskog ogranka Društva hrvatskih književnika, napisana glagoljicom, ćirilicom i latinicom.

9. Sabor glagoljaša *Slovo rogovsko* održan je u Sv. Filipu i Jakovu, Zadru, Bibinjama i Murteru od 19. do 23. rujna u organizaciji *Male škole glagoljice* OŠ Sv. Filip i Jakov, Turističke zajednice općine Sv. Filip i Jakov i Udruge glagoljaša Zadar. Tijekom Sabora sudionici i posjetitelji mogli su nazočiti nizu radionica za djecu i odrasle, predstavljanjima knjiga, stručnim predavanjima, dvjema misama na staroslavenskom jeziku, susretima klapa i kazališnoj predstavi.

Članovi Društva ove su godine bili izuzetno aktivni: gđa Ljubica Štambuk, u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem Crne Gore, održala je predavanje pod nazivom *Brojevi u glagoljici*. Naša rizničarka gđa Jasenka Štimac sa svojih troje učenika sudjelovala je na radionici u organizaciji Hrvatske udruge učeničkog zadrugarstva iz Zagreba. Počasni član Društva fra Izak Špralja predvodio je dvije svete mise. Prva je bila u subotu prijepodne u mjestu Rogovo, u crkvi sv. Roka kada su glagoljaške napjeve pjevali *Pučki pivači* Župe Gospe od Zdravlje iz Radovina te iz Župe Male Gospe iz Privlake. U nedjelju, 23. rujna, u gradu Murteru, na istoimenom otoku, nakon svečane glagoljaške mise u crkvi Gospe od Gradine, koja je počela u 18 sati, predsjednik Društva prof. Darko Žubrinić održao je predavanje na temu hrvatske glagoljaške baštine u kontekstu europske kulture.

Dana 20. rujna prof. Darko Žubrinić je u Tehničkom muzeju Nikole Tesle održao predavanje pod naslovom *Znanost, glagoljica i tekstil*, u sklopu konferencije *Znanost za kulturnu baštinu*, u organizaciji Znanstveno-istraživačkog centra za tekstil pri Tekstilno-tehnološkom fakultetu u Zagrebu.

U godini Europske kulturne baštine Staroslavenski institut, koji sudjeluje u projektu *Europske noći istraživača 2018./2019.*, posvetio je svoj dvogodišnji program kulturnoj baštini.

Upravo u tekućoj 2018. godini pada i velika obljetnica jednoga od najznamenitijih hrvatskoglagoljskih rukopisa – *Misala kneza Novaka* (1368.) koji je poslužio kao predložak prvoj hrvatskoj tiskanoj knjizi, *Misalu po zakonu rimskoga dvora* (1483.). *Misal kneza Novaka* prije 650 godina uglavnom glagoljicom ispisao je Novak Disislavić, dvorski vitez hrvatsko-ugarskoga kralja Ludovika I. Anžuvina. Suradnici projekta hrvatske *Noći istraživača* iz Staroslavenskoga instituta (I. Botica, B. Ceković, S. Požar, A. Radošević i A. Šimić) osmislili su prigodnu virtualnu izložbu tematski vezanu za slavnu knjigu kneza Novaka. Promocija tih virtualnih sadržaja održana je u Novakovu zavičajju, današnjoj Ličko-senjskoj županiji, tj. u gradovima Gospiću i Senju 24. i 25. rujna. U skladu s jednom od deset europskih inicijativa vezanih za Europsku godinu kulturne baštine, *Baština u školama*, naglasak je na predstavljanju hrvatskog glagoljaškog blaga među osnovnoškolcima.

Dvije tužne vijesti

Rastuzila nas je vijest o smrti cijenjenog dugogodišnjeg člana Društva g. Mladena Kezelea. G. Kezele, zajedno sa suprugom i sinom, bio je jedan je od vodećih kolekcionara starih knjiga i rukopisa u Hrvatskoj. Zbirka obitelji Kezele broji oko 200 rijetkih i dragocjenih knjiga, a među njima veći broj glagoljičkih izdanja i pretisaka, prikupljenih u tridesetak godina kolekcionarstva. U suradnji s Društvom prijatelja glagoljice i drugim institucijama organiziran je veći broj zapaženih tematskih izložaba i tečajeva glagoljske kaligrafije čime se obitelj Kezele priključila promicanju hrvatske glagoljaške baštine. Zbirka obitelji Kezele bit će važna da bi se mladi naraštaji bolje upoznali s iznenađujuće bogatom i raznovrsnom hrvatskom glagoljičkom kulturom.

Glagoljaški krug izgubio je ovih dana još jednog istaknutog člana. Preminuli g. Ivo Dubravčić bio je bibliofil s bogatom vlastitom zbirkom starih hrvatskih knjiga. Uspio je otkupiti primjerke znamenitih glagoljskih i ćirilskih knjiga: *Transit sv. Jerolima* (izdan u Senju 1508.) i *Katekizmus: edna malahna kniga* (izdan u Tübingenu 1561.), glagoljsko i ćirilsko izdanje. Zanimljivosti vezane uz nabavku ovih knjiga su te da je primjerak *Transita sv. Jerolima* nepotpun, a kupljen je 1987. godine za 6000 njemačkih maraka od jednoga beogradskoga kolekcionara. Primjerci *Katekizma*, koji je tiskan u hrvatskoj protestantskoj tiskari u Urachu kod Tübingen 1561. godine, otkupljeni su od njemačkoga antikvara za 2750 njemačkih maraka. Oba su primjerka fragmentarna i uvezena zajedno u tvrdi papirnati uvez iz 17. stoljeća.

Najava predstojećih događanja

Tradicionalna sveta misa za Jurja Slovinca održat će se u Zagrebačkoj katedrali u ponedjeljak, 1. listopada s početkom u 18 sati. Na poticaj Društva prijatelja glagoljice u Zagrebačkoj katedrali prvi put se slavila svečana sveta misa za Jurja Slovinca 1. listopada 2010. Godine. U misnom slavlju sudjeluje i mješoviti pjevački zbor *Baščina* našega društva. Osim toga, Zbor će pjevati na glagoljaškoj misi u nedjelju, 7. listopada u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Jandričevoju 21 u Zagrebu, s početkom u 18 sati.

Pozivamo vas na drugu tribinu iz ciklusa Hrvatska glagoljaška baština u srijedu, 10. listopada u 19.00 sati u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu, Kaptol 29a. Dr. sc. Antonija Zaradija-Kiš iz Instituta za etnologiju i folkloristiku održat će predavanje pod nazivom *Juraj Slovinac i Louis Leger: promicatelji hrvatske kulture u Francuskoj*.

Mjesec hrvatske knjige tradicionalna je manifestacija koju od 1995. godine organiziraju i realiziraju Knjižnice grada Zagreba pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Tijekom mjesec dana (15. listopada – 15. studenoga) nastoji se na državnoj razini, ali i na lokalnim razinama, što intenzivnije govoriti o knjizi, bilo s gledišta onih koji se profesionalno bave knjigom, bilo onih koji koriste usluge knjižnica, knjižara i slično. Ideja je okupljati oko različitih programa sve one koje knjiga istinski zanima. U *Europskoj godini kulturne baštine* Mjesec hrvatske knjige posvećen je kulturnoj baštini. Glavna je tema *Baš baština*, a moto (*U)čitaj nasljeđe!* Pritom je osnovni motiv glagoljica kao posebnost hrvatske baštine, nacionalnog i kulturnog identiteta.

Glagoljica gdje je (ne) očekujemo

Ovoga ljeta navršila se 135. obljetnica rođenja Ivana Meštrovića. Bio je najpoznatiji hrvatski kipar i jedan od najvećih kipara u povijesti umjetnosti. Znamenitu skulpturu *Povijest Hrvata* Meštrović je izradio 1932. godine. Sjedeći lik žene odjeven je u stiliziranu narodnu nošnju koja potječe iz Dalmatinske zagore, a u krilu drži masivnu kamenu ploču na kojoj je u glagoljici ispisan naziv djela te utjelovljuje prikaz brižne majke i čuvarice nacionalne baštine i povijesti. Brončani odljev *Povijesti Hrvata* postavljen je 1970. godine ispred zgrade Rektorata prigodom tristote obljetnice osnutka Sveučilišta u Zagrebu. *Povijest Hrvata* nalazi se na prvoj stranici hrvatske biometrijske putovnice. Osim toga, zajedno s likom Ivana Meštrovića na poštanskoj marki objavljenoj 17. prosinca 2008. godine, u seriji *Znameniti Hrvati*, povodom 125. obljetnice rođenja Ivana Meštrovića, nalazi se i ova poznata skulptura.

Do idućeg broja srdačno vas pozdravlja Uredništvo *Novosti*, želeći Vam mir i dobro.

IMPRESSUM

ՄԻՐՆԱԿ ԻՐԱՅԻՄԱՆՈՎ Միրна Lipovac, urednica

ԳԻՄՆԵ ՄԻԿՈՎԻՑ Ալեն Milković, prof., lektor

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE

E-adresa: drustvoprijateljglagoljice@gmail.com

ՄԵՃՅԱՄՄԱՅ ՐԵՃԻՐԻՍՈՎՈՒՆԻՐԻ ԿՈՄԻՏԵՅՈՒՄԻՐՉՎ

Web adresa: <http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html>